Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000232

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-02-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мотрук Юрій Богданович
2. Yurii B. Motruk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1158-0368

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 091

Назва наукової спеціальності: Біологія

Галузь / галузі знань: біологія

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Біологія

Дата захисту: 27-03-2025

Спеціальність за освітою: Лісове господарство

Місце роботи здобувача: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11895

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 34.33.15, 34.33.19, 34.33.37, 34.35.51

Тема дисертації:

1. Сапроксилобіонтні твердокрилі хвойних лісів Карпатського НПП
2. Saproxylic Coleoptera of coniferous forests in the Carpathian NNP

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена комплексному вивченню сапроксилобіонтних твердокрилих (Insecta: Coleoptera) хвойних лісів Карпатського національного природного парку (далі – НПП), встановленню їхнього таксономічного різноманіття, а також структури домінування, хорологічної та трофічної структур угруповань у лісах, що відрізняються за віковими параметрами та ступенем антропогенного впливу. Метою дисертаційної роботи є встановлення таксономічного складу та структури населення та угруповань сапроксилобіонтних твердокрилих хвойних лісів Карпатського НПП. Об'єктом досліджень є сапроксилобіонтні твердокрилі (Insecta, Coleoptera) хвойних лісів Карпатського НПП, а предметом – структурна організація їхніх угруповань у різних за віком і рівнем антропогенного впливу хвойних лісах Карпатського НПП. Представлена робота є першим комплексним дослідженням таксономічного складу та структури угруповань сапроксилобіонтних твердокрилих різних за віком і рівнем антропогенного впливу

хвойних лісів не тільки на території Карпатського НПП, а й в Українських Карпатах загалом. На території Карпатського НПП, були закладені 7 пробних площ. На кожній з дослідних ділянок, згідно загальноприйнятої та найбільш ефективної щодо обраної групи організмів методики, було встановлено комбіновані та прозорі бар'єрні пастки – політрапи, які функціонували цілодобово протягом усього вегетаційного періоду. У результаті проведених досліджень, у хвойних лісах Карпатського НПП було зібрано та ідентифіковано 13818 особин сапроксилобіонтних твердокрилих (Coleoptera), які належать до 493 видів, 50 родин, 15 надродин і 5 серій підряду всеїдних (Polyphaga). Найбагатшою за видовим складом виявилася родина Staphylinidae, до якої належать більше чверті всіх виявлених видів жуків – 129 (26,2%). Наступними за видовим багатством є родини Curculionidae – 41 вид (8,3%), Nitidulidae – 29 видів (5,9%), Cryptophagidae – 27 видів (5,5%) та Cerambycidae – 26 видів (5,3%). Усі інші родини становлять менше 5% видового складу. У процесі досліджень було виявлено 7 нових для фауни України видів, які належать до родини Staphylinidae: Aleochara peeziana, Plataraea nigrifrons, Placusa incompleta, Hydrosmecta longula, Liogluta alpestris, Dochmonota rudiventris та Paraphloeostiba gayndahensis. У результаті аналізу структури домінування населення сапроксилобіонтних твердокрилих хвойних лісів Карпатського НПП, не було відзначено видів-еудомінантів, а єдиним домінантом виступає Bibloporus minutus з родини Staphylinidae. Субдомінантами тут є 6 видів: Salpingus ruficollis з родини Salpingidae, Trypodendron lineatum з родини Curculionidae, Pteryngium crenulatum та Atomaria turgida з родини Cryptophagidae, Melanotus castanipes з родини Elateridae, та Leptusa pulchella з родини Staphylinidae. Рецедентами є 18 видів. Натомість, переважна більшість видів (468) належать до субрецедентів. У хорологічному відношенні, сапроксилобіонтні твердокрилі хвойних лісів Карпатського НПП відносяться до 13-ти зоогеографічних комплексів. При цьому домінують види з трансєвразійським (26,2%), європейсько-кавказьким (15,7%), голарктичним (14,5%) та європейським (12,8%) типами ареалів. За трофічною спеціалізацією на обох, здатних до живлення, стадіях онтогенезу – личинки та імаго, серед сапроксилобіонтних твердокрилих усіх типів хвойних лісів Карпатського НПП переважають міцетофаги, а наступною за репрезентативністю є група зоофагів. Серед личинок, після міцетофагів, переважають сапрофаги. На основі результатів порівняльного аналізу даних з різних за віком і рівнем антропогенного впливу хвойних лісів Карпатського НПП встановлено, що пралісові екосистеми переважають над іншими як за видовим багатством, так і за чисельністю сапроксилобіонтних твердокрилих. Виходячи з цього, можна констатувати, що хвойні праліси Карпатського НПП є важливим осередком збереження біорізноманіття сапроксилобіонтних твердокрилих.

2. The thesis is devoted to a comprehensive study of saproxylic Coleoptera (Insecta: Coleoptera) in the coniferous forests of the Carpathian National Nature Park (hereinafter referred to as NNP), establishing their taxonomic diversity as well as the dominance, chorological, and trophic structures of populations and communities in forests that differ in age parameters and degree of anthropogenic impact. The purpose of the thesis is to establish the taxonomic composition and structure of the population and groups of saproxylic Coleoptera in the coniferous forests of the Carpathian NNP. The object of the research is saproxylic Coleoptera (Insecta, Coleoptera) of coniferous forests in the Carpathian NNP, and the subject is the structural organization of their communities in coniferous forests of the Carpathian NNP that vary in age and level of anthropogenic impact. This work is the first comprehensive study of the taxonomic composition and structure of saproxylic Coleoptera communities in coniferous forests of different ages and levels of anthropogenic impact not only in the Carpathian NNP, but also in the Ukrainian Carpathians in general. In the Carpathian NNP, 7 sampling areas were established. On each of the experimental plots, in accordance with the generally accepted and most effective methodology for the selected group of organisms, combined and transparent barrier traps – polytraps – were installed, which operated around the clock throughout the entire growing season. As a result of the research conducted, 13,818 specimens of saproxylic Coleoptera belonging to 493 species, 50 families, 15 superfamilies, and 5 series of the suborder Polyphaga were collected and identified in the coniferous forests of the Carpathian NNP. The Staphylinidae family proved to be the richest in species composition, accounting for more than a quarter of all identified beetle species – 129 (26.2%). Next in terms of species richness are the families Curculionidae – 41 species (8.3%), Nitidulidae – 29 species (5.9%), Cryptophagidae – 27 species (5.5%), and Cerambycidae – 26 species (5.3%). All other families

account for less than 5% of the species composition. During the research, 7 species new to the fauna of Ukraine were discovered, belonging to the Staphylinidae family: Aleochara peeziana, Plataraea nigrifrons, Placusa incompleta, Hydrosmecta longula, Liogluta alpestris, Dochmonota rudiventris, and Paraphloeostiba gayndahensis. As a result of analyzing the dominance structure of the saproxylic Coleoptera population of the Carpathian NNP, no eudominant species were identified, and the only dominant species was Bibloporus minutus from the Staphylinidae family. There are 6 subdominant species: Salpingus ruficollis from the Salpingidae family, Trypodendron lineatum from the Curculionidae family, Pteryngium crenulatum and Atomaria turgida from the Cryptophagidae family, Melanotus castanipes from the Elateridae family, and Leptusa pulchella from the Staphylinidae family. There are 18 recedent species. However, the vast majority of species (468) belong to subrecedent species. In chorological terms, saproxylic beetles of coniferous forests in the Carpathian NNP belong to 13 zoogeographical complexes. The dominant species are those with Trans-Eurasian (26.2%), European-Caucasian (15.7%), Holarctic (14.5%), and European (12.8%) types of ranges. In terms of trophic specialization at both stages of ontogenesis capable of feeding – larvae and adults – mycetophages predominate among saproxylic Coleoptera of all types of coniferous forests in the Carpathian NNP. At the adult stage of development, the group of mycetophages, next most representative group is zoophages. Among larvae, after mycetophages, prevails saprophages. Based on the results of a comparative analysis of the data from coniferous forests of the Carpathian NNP that vary in age and level of anthropogenic impact, it was established that primeval forest ecosystems prevail over others in terms of both species richness and the number of saproxylic Coleoptera. Thus, it can be stated that the coniferous primeval forests of the Carpathian NNP are an important center for the conservation of the biodiversity of saproxylic Coleoptera.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0122U001439

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Diedus V, Chumak V, Hleb R, Glotov S, Khrapov D, Chumak M, Motruk Y. Beetle communities (Insecta: Coleoptera) of Beech Forests at the Foothills of the Volcanic Carpathians, Ukraine. Baltic J Coleopterol. 2022;22(2):443-471.
- 2. Motruk Y, Glotov S. Saproxylic rove beetles of the subfamily Aleocharinae (Coleoptera, Staphylinidae) in primeval fir for-est of the Carpathian National Nature Park. ScienceRise: Biological Science. 2025;2(43):9-15.
- 3. Motruk YuB. Monitoring of diversity of saproxylic Coleoptera in coniferous forests of the Carpathian National Nature Park in 2023. Visti Biosfernoho zapovidnyka «Askaniya Nova» (Biosphere Reserve "Askania Nova" Reports). 2025;27:17-32.
- 4. Motruk YuB, Diedus VI, Chumak MV, Kyseliuk OI, Kryvosheiev RYe, Drohvalenko OM, Hlotov SV. Contribution to fauna of saproxylic rove beetles (Coleoptera: Staphylinidae) in coniferous forests of the Carpathian national nature park. Scientific notes. Biological Sciences (Nizhyn Mykola Gogol State University). 2025;3:7-23.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами: 0122U001439

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чумак Максим Васильович

2. Maksym V. Chumak

Кваліфікація: к.б.н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Канарський Юрій Васильович

2. Yurii V. Kanarsky

Кваліфікація: к.б.н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8426-3072

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут екології Карпат Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05540066

Місцезнаходження: вул. Козельницька, Львів, 79026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бригадиренко Віктор Васильович

2. Viktor V. Brygadyrenko

Кваліфікація: к.б.н., доцент, 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9448-8232

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сухомлін Катерина Борисівна
2. Kateryna B. Sukhomlin

Кваліфікація: д. б. н., професор, 03.00.24

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1206-5373

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57217245866; Web of Science Researcher ID: G-9179-2019; https://scholar.google.com.ua/citations?user=0qx1AiEAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мірутенко Владислав Валентинович
2. Vladyslav V. Mirutenko

Кваліфікація: к. б. н., доцент, 03.00.24

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3845-5003

Додаткова інформація: Web of Science Researcher ID: J-6008-2017; Scopus Author ID: 57191155461; https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=cCnoCOAAAAAJ&view_op=list_works&sortby=pubdat

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Фельбаба-Клушина Любов Михайлівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Фельбаба-Клушина Любов Михайлівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Сабов Вікторія Іванівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна